

PM 2009:191 RI (Dnr 325-1323/2009)

Utvärdering av vårdnadsbidraget

Skrivelse av Carin Jämtin (s)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Skrivelse av Carin Jämtin (s) om ”Utvärdering av vårdnadsbidraget” anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Carin Jämtin (s) föreslår i en skrivelse den 10 juni 2009 att kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en utvärdering av vad vårdnadsbidraget i Stockholms stad har kostat samt i vilken utsträckning resurser till detta har tagits från förskolans resurser.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att budgeten för förskoleverksamheten inte har minskat med anledning av införandet av vårdnadsbidraget. Stadsledningskontoret har ingen statistik i vilken mån det är kvinnor eller män som tagit ut vårdnadsbidrag. Stadsledningskontoret föreslår att skrivelsen ska anses besvarad.

Mina synpunkter

Vårdnadsbidraget stärker stockholmarnas valfrihet då det ger förbättrade möjligheter för föräldrar att kombinera förvärvsarbete med mer tid åt sina barn. Det i sig är en vinst, både för föräldrarna och för deras barn. Ökad valfrihet på barnomsorgsområdet ska självfallet uppmuntras då ingen familj är den andra lik. Jag ser det därför som självklart att vårdnadsbidraget även fortsättningsvis kommer att vara en naturlig valmöjlighet för föräldrar i Stockholm.

Jag följer kontinuerligt utvecklingen av vårdnadsbidragets utnyttjande och det är med stor glädje som jag kan konstatera att antalet familjer som beviljats vårdnadsbidrag nu närmar sig 1 500 stycken.

Att som Carin Jämtin antyda att vårdnadsbidraget tagit resurser från förskolans budget faller dock på sin egen orimlighet. Förskolornas ekonomi styrs av hur många barn som finns i verksamheten, tal som konstant går upp och ner beroende på antalet barn i staden. Som stadsledningskontoret också påpekar så har budgeten för förskoleverksamheten inte minskat med anledning av vårdnadsbidraget.

För att få en uppfattning av upplevelsen hos de familjer som valt att utnyttja vårdnadsbidraget kommer stadsledningskontoret att genomföra en brukarundersökning

under våren 2010. Att föra statistik över om det är män eller kvinnor som stannar hemma med sina barn är dock inte stadens huvuduppgift. Fokus är i stället att öka valfriheten för Stockholms familjer.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Skrivelse av Carin Jämtin (s) om ”Utvärdering av vårdnadsbidraget” anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 4 november 2009

STEN NORDIN

Bilaga

Skrivelse av Carin Jämtin (s) om utvärdering av vårdnadsbidraget

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert (s)* och *Ann-Margarethe Livh (v)* enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Bifalla skrivelsen.
2. Därutöver anföra följande.

Det är anmärkningsvärt att det föredragande borgarrådet skriver att vårdnadsbidraget har inneburit förbättrade möjligheter för föräldrar att kombinera förvärvsarbete med mer tid åt sina barn och att det är en vinst för föräldrarna och deras barn, när det samtidigt med all tydlighet framgår av ärendet att staden inte har en aning om vem det är som har varit hemma med barnen eller hur man har löst barnomsorgen när vårdnadsbidrag har utnyttjats.

Borgarrådet säger sig kontinuerligt följa utvecklingen av vårdnadsbidragets utnyttjande men är inte intresserad av om det är män eller kvinnor som utnyttjar det och vad det får för konsekvenser. Om det inte kan anses vara stadens uppgift att föra statistik över om det är män eller kvinnor som stannar hemma med vårdnadsbidrag, vems uppgift är det då?

Det är dessutom helt klarlagt att vårdnadsbidraget i alla fall i Kista-Rinkeby stadsdelsförvaltning faktiskt inneburit att resurser har försvunnit från förskolan då detta har stått klart och tydligt i tjänsteutlåtande från stadsdelsförvaltningen.

Vårdnadsbidraget riskerar också att allvarligt urholka kvalitén i barnomsorgen med minskad personaltäthet och större barngrupper som följd. Vi tycker inte att det är rätt att barn som går i förskolan ska drabbas av att några väljer att utnyttja vårdnadsbidraget.

I Norge kan man nu se effekterna av det vårdnadsbidrag, s. k kontantstötte, som den förra norska regeringen införde för ett antal år sedan. ”Kontantstötte” kom att bli en reform som tog kvinnor från arbetsmarknaden – över 96 procent av bidragstagarna var kvinnor. Värst utsatta blev kvinnor med utländsk bakgrund i storstadsområdena. En redan tidigare svag förankring i arbetslivet försämrades ytterligare när vårdnadsbidraget blev den försörjning de hänvisades till. Norge står nu i begrepp att avveckla vårdnadsbidraget. Även i andra länder som infört vårdnadsbidrag har åtgärden haft en tydlig effekt genom att framförallt kvinnor med svag arbetsmarknadsanknytning använder vårdnadsbidraget och riskerar att ytterligare

marginaliseras på arbetsmarknaden på grund av den långa frånvaro från arbetslivet som bidraget leder till.

Norges utvärdering visar också andra negativa effekter – som minskad integration för barn. Språkutvecklingen för barn i invandrarfamiljer som har haft s.k. kontantstötta har varit sämre än för de barn som deltagit i förskolan. Även andra länders erfarenheter visar att det är en övervägande majoritet kvinnor som nyttjar bidraget. Det är alltså ett rejält kliv tillbaka för jämställdheten och en rejäl kvinnofälla. Dessutom beskärs barns rätt till förskola.

Faktum kvarstår. Stockholms stad har infört vårdnadsbidrag utan att följa upp vem som tar ut det, vad det får för konsekvenser för de enskilda familjerna och vad det får för konsekvenser för resurserna till förskolan och för barnen.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Delvis bifalla skrivelsen
2. Därutöver anför följande:

Det är viktigt med utvärdering av alla stadens verksamheter och reformer, så även vårdnadsbidraget. Det är otillfredsställande att stadens uppföljning och statistik gällande vårdnadsbidraget är så begränsad. Det är bra att en brukarundersökning genomförs år 2010 men självklart ska även information om det är män eller kvinnor som tagit ut vårdnadsbidraget redovisas. Dessutom bör man undersöka hur strukturerna gällande inkomstnivå och andra socioekonomiska faktorer ser ut. Annars blir det omöjligt att utvärdera huruvida det är en reform som gynnar jämställdheten och/eller jämlikheten.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Teres Lindberg, Mirja Räihä Järvinen* och *Abdo Goriya* (alla s) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Carin Jämtin (s) föreslår i en skrivelse den 10 juni 2009 att kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en utvärdering av vad vårdnadsbidraget i Stockholms stad har kostat samt i vilken utsträckning resurser till detta har tagits från förskolans resurser. Carin Jämtin föreslår även att kommunstyrelsen ska redovisa hur många män respektive kvinnor som har tagit emot vårdnadsbidrag och redovisa procentuellt uttag bland berättigade föräldrar samt orsaker till uttag av vårdnadsbidrag. Utvärderingen ska redovisas såväl centralt som per stadsdelsnämnd.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Vårdnadsbidraget har ökat valfriheten och flexibiliteten för föräldrar med möjlighet till olika kombinationer av arbete, förskoleverksamhet och tid för barnet. Vårdnadsbidraget utgör ett komplement till förskoleverksamheten för de föräldrar som så önskar. Stadsledningskontoret kan konstatera att intresset för vårdnadsbidraget har ökat under hela perioden sedan införandet den 1 juli 2008.

Under årets första åtta månader har totalt 1 447 personer beviljats vårdnadsbidrag. Fördelningen mellan stadsdelsnämnderna ser ut som nedan.

	Hel tid	Del tid
Rinkeby-Kista	137	27
Spånga-Tensta	135	23
Hässelby-Vällingby	99	41
Bromma	104	9
Kungsholmen	59	11
Norrmalm	72	30
Östermalm	38	8
Södermalm	90	34
Enskede-Årsta- Vantör	114	27
Skarpnäck	53	31
Farsta	97	33
Älvsjö	16	8
Hägersten- Liljeholmen	49	19
Skärholmen	63	20
	112	
	6	321

Stadsledningskontoret har ingen statistik i vilken mån det är kvinnor eller män som tagit ut vårdnadsbidrag. Vilken förälder som står på ansökan innebär i praktiken inte att det måste vara samma förälder som är hemma med barnet eller om man löst barnomsorgen på något annat sätt.

Under våren 2010 kommer stadsledningskontoret att genomföra en brukarundersökning bland de föräldrar som valt att utnyttja vårdnadsbidraget. Stadsledningskontoret följer kontinuerligt upp antalet föräldrar som har vårdnadsbidrag.

Stadsledningskontoret kan konstatera att budgeten för förskoleverksamheten inte minskat med anledning av införandet av vårdnadsbidraget.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelsen anses besvarad med vad som sagts i detta tjänstutlåtande.